

*Поховай мої кості в опівнічній землі,
Закопай неглибоко і добре полий,
Хай дика троянда зросте там, завітине,
В пелюстках заховає свої гострі ікла.*

Марія

†1532

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Санто-Домінго-де-ла-Кальсада, Іспанія
1521

Вдова приїждить у середу.

Марія пам'ятає це, бо середа — купальний день, а її юси після миття й розчісування сохнуть цілу вічність. Пам'ятає це, бо, як на кінець квітня, день дуже теплий, а вона сидить собі на осонні в кінці двору, обсмоктуючи черешневу кісточку (сезон тільки починається) і піднімає до світла пасмо, намагаючись роздивитися, чи то волосся почало темнішати, чи то воно ще просто вологе.

Мати каже, що Марія стає надто марнославною, але ж це саме мати примушує її щотижня лягати спати з глиною у волосся, сподіваючись, що та приглушить полум'яний відтінок. Та Марія бачить: це не допомагає. Насправді коси здаються навіть яскравішими.

Маріна мати нічого не мала би проти, якби вони були медові, каштанові, ба навіть золотисті, але такий насичений рудий колір, каже вона, погана прикмета. Не просто тепла барва — жовтогаряча, як відкрите полум'я. І її неможливо пригасити.

Щось лоскоче Марії гомілку. На подолі сукні розпустилася нитка — треба попросити маму зашити. Мати в неї швачка,

вона робить ідеальні шви своїми маленькими ручками. У шитті завжди каже вона, головне — терплячі руки й терпляче серце, але Марії, коли вона вродилася на світ, не дісталось ні того, ні того. Вона вічно коле голують пучки, сердяться й відкидає недороблену роботу. Непосидюча, казав батько. Для сина це було б і добре, а от для доньки погано.

Марія катає черешневу кісточку вздовж зубів і смикє нитку, висотуючи мамине терпляче серце ще більше, аж тут чується церковні дзвони.

І зненацька день стає набагато цікавішим.

Марія підсакає і босоніж вибігає на дорогу, плутаючись у спідниці, поки не підсмикує її. Вона прямує до свого улюбленого спостережного пункту на даху стайні Інєс, але виявляє, що Феліпе вже там.

— Вертайся додому! — гукає брат, поки вона залазить на віз, а з нього — на похилу черепицю даху. — Тут небезпечно.

У них різниця всього три роки: йому тринадцять, а їй десять, проте він поводитьсь так, наче це нездоланна прірва, наче він уже дорослий, а вона ще дитина, хоча він досі плаче, коли йому сумно чи боляче, зате вона не плакала, відколи помер батько.

— Я серйозно, Маріє, — докоряє брат, але вона не звертає уваги, а натомість мружиться на пообідньому сонці на караван, що котиться до міста.

Ні читати, ні писати Марія не вміє, зате вміє лічити. Отож вона лічить коней, які наближаються: шість, сім, вісім, дев'ять, і вже починає рахувати вершників, аж тут до них двох знизу бурчить чийсь голос:

— *Madre de Dios!* Матінко Вожа, негайно злазьте, поки в'язи собі не скрутили!

Феліпе озирається, мало не поскоквнувшись на слизкій черепиці, а Марія геть уваги не звертає. Це ж просто Рафа, і навіть не треба дивитися вниз, щоб яскраво його уявити: поставивши руки в боки й захиливши голову, він хмуриється точно як батько. Весь останній рік отак хмурились найстарший брат, відколи посів батькове місце. Неначе тільки цим батько і відзначався — твердим плечима, затятою щелепою, суворим голосом. Неначе його місце отак легко заповнити.

— Негайно! — гримє він.

Під сердитим Рафіним поглядом з Феліпе злітає вся бравада, і він злазить обережно човгаючи по черепиці. Але Марія шперто не рушає з місця, хоча дивитися вже нема на що: караван дорогою до міста завернув за ріг. Зрештою вона скорасться, стрибає донизу й приземляється в калюжу, залапавши собі спідницю. Феліпе забруднився не менше, але Рафа скерує всю силу сердитого погляду на неї і лише на неї.

Поки Марія не встигла відскочити, Рафа хапає її за плече.

— Ти могла зрівнятися.

— Дурниці, — каже вона. — Я полетіла б.

— Щось не бачу в тебе крил.

— Мені не потрібні крила, — посміхається вона. — Я ж відома.

Це просто жарт. Минулого тижня він сам так її обзивав, коли зайшов і побачив, як вона сидить з розпущеним неслухняним рудим волоссям біля коминка й дивиться на полум'я.

Але зараз, щойно це слово зривається з її вуст, він долонкою рушчо ляскає її по щоці.

Віль різкий, гарячий, проте сльози набігають на очі радше від шоку й злості, на мить Марія уявляє, як кидається на брата та вчіплюється йому в щоку своїми короткими гострими нігтями, уявляє вираз його обличчя, зіпсованого кривавими півмісяцями.

Але це якась звірина злість, і Марія знає, що за таке дістане батога, тож натомість вирішує, що краще накидає йому у святочні чоботи кінського гною. На саму думку про це вона широко посміхається, і ця її посмішка тільки ще більше дратує брата.

Рафа хитає головою.

— Іди додому до мамі, — махає він на неї рукою, неначе проганяє бездомну кицьку. Сам виходить на стежку, а Феліпе мовчки прилаштовується за ним, як тінь, — дайко хлопців прямують у місто привітати караван.

Потираючи щок, Марія проводить їх очима. Лічить до десяти, а потім переміщає черешневу кісточку собі між зуби й прикушує так, що вона тріскається.

Випльнувши уламки на землю, Марія рушає за хлопцями.

Санто-Домінго — благословенне містечко.

Воно розташоване на паломницькій дорозі Каміно-де-Сантьяго, що її також називають шляхом Святого Якова. Марію завжди захоплювали люди, які сюди приходять. Батько розповідає, що вони подорожують для очищення від гріхів, і коли вона була маленька, то уявляла ці гріхи як валуни — важкий тягар грабунку, вбивства, насильства, і кожен такий валун здатен зігнути тіло й розчавити дух. Марія чудувалася з постійного потоку злочинців, які у спроби спокутувати свої гріхи тільки, навпаки, їх популяризують.

Лише згодом мати пояснила їй, що не всі гріхи тяжкі, як валуни: більшість із них радше маленькі камінчики. Зла думка. Жагуче серце. Маленькі тягарі, як-от жадоба, і заздрість, і бажання (Марії все це взагалі не здавалося гріхами, але, схоже,

в сумі воно накопичується). Ще більше Марія розчарувалася, довідавшись, що деякі люди на паломницькій дорозі взагалі не мають гріхів і мандрують вони не щоб спокутувати минуле, а щоб обезпечити майбутнє. Щоб вимолити диво, заступництво чи просто проторувати собі шлях до Божої милості.

Марії це страшенно нудно, тож вона для розваги вигадує гріхи для всіх прочан.

Поки караван розвантажувється на міській площі, дівчинка вирішує, що їсній провідник украв корону в родині, яка через це не змогла пережити зиму.

Жінка позаду нього ітопила в купелі чуже небажане немовля, а після цього сама не могла завагітніти.

Чоловік з вишитим на плащі червоним хрестом — це лицар ордену, пастир усієї юрби, але Марія вирішує, що в нього по всій дорозі розкипані жінки, мов насіння, — така собі стежка з гріховних хлібних крихт.

Чоловік позаду нього молився за смерть своєї дружини — і смерть прийшла.

Отой молодик убив чоловіка на дуелі.

А жінка в сірому...

Жінка в сірому...

Марія замирає.

Ні, їй не зраджує фантазія, просто важко вигадати історію для жінки, коли неможливо розгледіти рис обличчя. Вона з ніг до голови закутана в тканину одного відтінку й нагадує витесаний з каменю стовп або малюнок на землі. Примара в темно-сірій сукні, із сірим капелюшком на голові й сірою вузальною по берегах, а руки сховані в рукавичках такого ж кольору, як і сукня, і це попри спеку жмарного дня. Вона як статуя, холодна і безбарвна, серед барвистого гурту.